

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут фізичної культури

Кафедра теорії та методики спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інститут фізичної
культури
Михайло ЛЯННОЙ

« 07 » вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СПОРТИВНІ СПОРУДИ І ОБЛАДНАННЯ

галузь знань: 01 Освіта/ Педагогіка
спеціальність: 017 Фізична культура і спорт
освітня-програма/програми: Фізична культура і спорт
перший (бакалаврський) рівень
Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту фізичної
культури

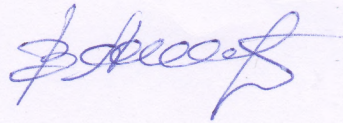
«31» вересня 2023 р.

Голова:

Людмила Мороз к.п.н., доцент

Суми - 2023

Розробники: Віталій ЛАПИЦЬКИЙ – доцент кафедри ТМС

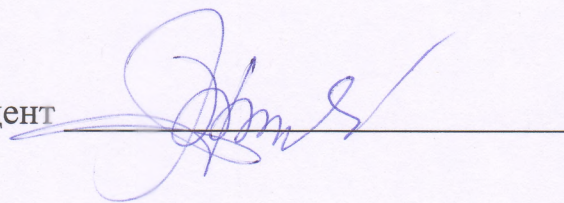

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри теорії та методики спорту

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Діана БЕРМУДЕС к.пед. н., доцент

I Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
2-й		2-й	
Семестр			
3-й		3-й	
Лекції			
12 год.		2 год.	
Практичні, семінарські			
28 год.		6 год.	
Самостійна робота			
48 год.		80 год.	
Консультації:			
2		2	
Вид контролю: залік у 3 семестрі			
Загальна кількість годин - 90			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Спортивні споруди і обладнання – самостійна навчальна дисципліна, яка складається з лекційних, семінарських та самостійних занять. Метою викладання навчальної дисципліни «Спортивні споруди і обладнання» є озброєння студентів: - теоретичними, методичними знаннями, практичними вміннями та навичками, необхідними для успішної педагогічної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Спортивні споруди і обладнання» є ознайомлення студентів:

- з історією розвитку спортивних споруд; - з основами сучасного проектування та будівництва спортивних споруд;
- зі специфікою використання різних спортивних споруд;
- із загальними вимогами до спортивних споруд;
- донести до відома студентів державні документи, що стосуються фізичної культури і спорту та шляхи реалізації державних завдань у цій сфері

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є отримані знання зі шкільного предмету «Фізична культура».

3. Результати навчання за дисципліною

Важливою умовою якісної реалізації державної навчальної програми з фізичної культури в загальноосвітній школі є безперервне відтворення, і розширення матеріальної бази, технічного озброєння місць занять фізичними вправами. Навчальна робота з курсу «Спортивні споруди і обладнання» проводиться у вигляді теоретичних і практичних занять у формі лекцій, практичних робіт. У програмі розглядаються комплексні і окремі спортивні споруди, призначені для проведення тренувального процесу спортсменів. Дається характеристика матеріального забезпечення місць занять. Належна увага звертається на виготовлення і використання нестандартного обладнання і інвентарю.

<p>Знання</p>	<p>ЗК 1 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями ЗК 2 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово ЗК 12 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p>	<p>ПР13 здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв’язання існуючих проблем. ПР 2 Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування ПР 8 Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань. ПР13. Вміти використовувати спеціальне обладнання, інвентар та спортивні споруди для організації навчального процесу. ПР 20 Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність. ПР 21 Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. ПР 22 Здійснювати навчально-тренувальний процес в умовах дитячо-юнацьких спортивних шкіл, школах вищої спортивної майстерності, закладах спортивного профілю, спортивних клубах, реабілітаційних та інших закладах з урахуванням місцевих, регіональних і національних особливостей</p>
<p>Уміння</p>	<p>ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ФК 15 Здатність до організації та реалізації тренувального процесу з обраного виду спорту з урахуванням місцевих, регіональних і національних особливостей. ФК 16 Здатність проводити навчально-тренувальні заняття та керувати змагальною діяльністю спортсменів в умовах спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл і ліцеїв спортивного профілю. ЗК 4. Здатність працювати в команді. ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом.</p>	
<p>Комунікація:</p>	<p>ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій</p>	

4 Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	заслуговує студент, що виявив всесторонні, систематичні і глибокі знання навчального матеріалу, уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїв основну і знайомий з додатковою літературою, рекомендованою програмою, виділяє головні положення у вивченому матеріалі і чітко відповідає на видозмінені питання. Як правило, оцінка "відмінно" виставляється студентам, що засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни в їх значенні для професії, що набувається, проявили творчі здібності в розумінні, викладі і використанні навчального матеріалу. Знання, як правило, характеризуються високим понятійним рівнем, глибоким засвоєнням фактів, прикладів і витікаючих з них узагальнень, вільно застосовуються на практиці.
В	заслуговує студент, що знає весь вивчений матеріал, відповідає без особливих труднощів на питання викладача, засвоїв основну літературу, рекомендовану в програмі, уміє застосовувати отримані знання з практики, у відповідях не допускає серйозних помилок, лише незначні помилки, легко усуває окремі неточності за допомогою додаткових питань викладача. Як правило, оцінка "добре" виставляється студентам, що показали систематичні знання з дисципліни і здібні до їх самостійного поповнення і оновлення в ході подальшої учбової роботи і професійної діяльності. Знання, як правило, характеризуються високим понятійним рівнем, глибоким засвоєнням фактів, прикладів і витікаючих з них узагальнень.
С	заслуговує студент, що уміло володіє теоретико-методичним матеріалом навчальної програми, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок. Допускає помилки і не чітко формулює висновки
Д	заслуговує студент, що на достатньому рівні відповідає на питання та вирішує практичні завдання, наводить окремі приклади, але не проявляє глибоких знань змісту програмного матеріалу.
Е	заслуговує студент, що виявив знання основного навчального матеріалу в об'ємі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, знайомий з основною літературою, рекомендованою програмою, але має труднощі при його самостійному відтворенні і вимагає додаткових і уточнюючих питань викладача, вважає за краще відповідати на питання відтворюючого характеру і має труднощі при відповідях на видозмінені питання, допускає помилки при відповіді.
FХ	виставляється студенту за повне незнання основного навчального матеріалу, за допущені принципові помилки під час відповіді на поставлені додаткові питання, передбачені програмою. Як правило, оцінка "незадовільно" ставиться студентам, які не можуть продовжити навчання або приступити до професійної діяльності після закінчення вузу без додаткових занять по відповідній дисципліні
F	виставляється студенту за повне незнання основного навчального матеріалу, за допущені принципові помилки під час відповіді на поставлені додаткові питання, передбачені програмою. Пропонується повторне вивчення дисципліни

Розподіл балів

Поточний контроль						Разом	Сума
Теоретична частина	Практична частина						
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6		100
Поточний контроль							
	14	14	14	14	14	70	
Контроль самостійної роботи							
	6	6	6	6	6	30	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: усне опитування; виконання самостійної роботи; презентації; реферати та інші види завдань.

6. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Спортивні споруди в системі фізичного виховання

Тема 1. Вступ та короткі відомості з історії будівництва спортивних споруд

Мета предмету — ознайомити студентів з існуючими спортивними об'єктами і обладнанням, а також з їхньою специфікою. Завдання предмету: -

вивчити необхідні нормативні дані для будівництва спортивних об'єктів; - придбати знання і практичні навички необхідні для експлуатації спортивних споруд; - оволодіти практикою будівництва простих спортивних споруд, що не потребують великих фінансових затрат; знати основи організації, проектування будівництва, фінансування і експлуатації спортивних споруд.

Тема 2. Спортивні майданчики та ігрові поля

1. Види ігрових майданчиків і ігрових полів
2. Особливості розміщення площадок і їх покриття

Ознайомити студентів з відкритими майданчиками, та їх покриття та догляду за спортивними майданчиками та футбольними полями.

Одним з найпростіших і найдешевших спортивних споруд є майданчики і ігрові поля. Спортивними майданчиками (площадками) називають рівні, горизонтальні площини, що мають спеціальне покриття, відповідну розмітку і спеціальне обладнання.

Тема 3. Ігрові поля, їх габарити, орієнтація, конструкція, покриття, обладнання, експлуатація, догляд

1. Оснащення спортивних майданчиків
2. Догляд за спортивними майданчиками і полями

Покриття спортивних майданчиків, догляд, конструкції.

Крім ігрових майданчиків є ще площадки для гімнастики, акробатики, загальної фізичної підготовки. Їх величина повинна бути не менша 450 м².

Покриття таких площадок є різне: яма з тирсою, трав'яне, дерев'яне, синтетичне. Обладнанням таких майданчиків є бруси, перекладина, драбина, канат, колода, кінь. Розміри деяких площадок є такими: боротьба — 18x22 м, бокс — 20x23 м, важка атлетика 14x18 м, фехтування 26x20 м. Покриття таких площадок може бути килимовим, дерев'яним, гумовим.

Розділ 2. Проектування спортивних споруд

Тема 4. Відкриті легкоатлетичні споруди

Класифікація легкоатлетичних споруд за призначенням та по часу використання. Облаштування легкоатлетичних бігових доріжок (розміри, розмітка, покриття). Облаштування місць для легкоатлетичних стрибків у довжину та потрійним. Облаштування місць для легкоатлетичних стрибків у висоту та з жердиною. Облаштування місць для легкоатлетичних метань та штовхання ядра. Експлуатація та догляд за біговими доріжками та місцями для метань та стрибків. Спортивне ядро: склад, розміри, розмітка конструкції. Спортивне ядро спрощеного типу. Легкоатлетичний манеж, його універсальність для інших видів спорту. Облаштування «доріжок (трас) здоров'я» за місцем проживання та у зонах відпочинку. Правила експлуатації та догляду за спорудами для легкої атлетики

Тема 5. Спорудження для водних видів спорту

Загальна характеристика споруд для водних видів спорту. Характеристика басейнів за призначенням та розмірами ванн. Облаштування та обладнання ванн басейнів. Допоміжні приміщення басейнів. Облаштування місць для проведення навчально-тренувального процесу та змагань з плавання, водного поло, стрибків у воду, синхронного плавання. Відкриті штучні басейни. Облаштування басейну на відкритій водоймі. Акваторії для греблі на байдарках і каное. Акваторія гребного слалому. Водносportивна станція (яхт-клуб). Санітарно-гігієнічні норми експлуатації басейнів

Тема 6. Проектування спортивних майданчиків та секторів на місцевості.

Перед тим як приступити до будівництва спортивних споруд, необхідно детально обговорити технічні вимоги до даної спортивної споруди, можливості її фінансування, забезпечення матеріалами та робочою силою. Організатори майбутнього будівництва повинні перш за все ясно

усвідомлювати призначення спортивного об'єкту, його клас, пропускну спроможність, склад основних будівель (майданчиків, полів, залів), допоміжних приміщень та споруд для глядачі

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	кон	сп		лек	пр	кон	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1.										
Розділ 1. Спортивні споруди в системі фізичного виховання										
Тема 1. Вступ та короткі відомості з історії будівництва спортивних споруд	12	2	4		6		0,5	1		15
Тема 2. Спортивні майданчики та ігрові поля.	12	2	4		6			2		15
Тема 3. Ігрові поля, їх габарити, орієнтація, конструкція, покриття, обладнання, експлуатація, догляд	12	2	4		6		0,5	1		10
Разом	36	6	12		18		1	4		40
Розділ 2. Проектування спортивних споруд										
Тема 4. Відкриті легкоатлетичні споруди.	18	2	6		10			1		10
Тема 5. Спорудження для водних видів спорту.	18	2	6		10		0,5	1		15
Тема 6. Проектування спортивних майданчиків та секторів на місцевості.	16	2	4		10		0,5			15
Разом	52	6	16	2	32		1	2	2	40
Усього годин	90	12	28		50	90	2	6	2	80

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Спортивні споруди стародавніх та античних часів 1. Найдавніші мезоамериканські стадіони.	6	0,5

	2. Спортивні споруди античних часів: гімнасії та палестри; стародавні стадіони, амфітеатри, іподроми; лазні і терм		
2	Тема 2. Спортивні споруди в середньовіччі, новій та новітній історії 1. Середньовічні спортивні споруди, 2. Спортивні споруди нового й новітнього часу.	6	0,5
3	Тема 3. Спортивне будівництво УРСР і сучасній Україні 1. Спортивно-матеріальна база України в другій половині 19 – початку 20 ст. 2. Спортивні споруди в УРСР. 3. Стан спортивного будівництва в сучасній Україні.	5	0,5
4	Тема 4. Класифікація, структура спортивних споруд, особливості їх проектування та будівництва 1. Деякі положення Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо матеріальнотехнічного забезпечення сфери фізичної культури і спорту. 2. Класифікація спортивних споруд за ДБН В.2.2.-13-2003. 3. Структура спортивної споруди.	6	0,25
5	Тема 5. Криті спортивні споруди 1. Загальна характеристика критих спортивних споруд. 2. Спортивні зали, шкільний спортивний зал, спортивні манежі. 3. Спортивні корпуси, багатофункційні зали.	6	0,25
6	Тема 6. Криті спортивні споруди 1. Тимчасові спортивні споруди, споруди для людей з обмеженими можливостями і спортивно-видовищні споруди. 2. Вимоги до експлуатації критих спортивних споруд.	5	0,25
7	Тема 7. Олімпійські спортивні споруди 1. Вимоги до олімпійських спортивних споруд. 2. Проблеми експлуатації спортивних споруд після закінчення Олімпійських ігор. 3. Олімпійський спорт і охорона довкілля.	6	0,25
8	Тема 8. Відкриті спортивні споруди 1. Загальна характеристика відкритих спортивних споруд. 2. Майданчики та їх особливості. Шкільні майданчики. 3. Ігрові поля та їх характеристика. Стадіони, спортивні ядра, спортивні комплекси.	5	0,25
9	Тема 9. Басейни як специфічні спортивні споруди 1. Загальна характеристика спортивних басейнів. Ванни басейнів та їх оснащення. Типи басейнів. 2. Контроль якості води в басейнах. 3. Водно-спортивні бази для веслування.	5	0,5
10	Тема 10. Споруди для зимових видів спорту		0,5

	1. Споруди для лижних видів спорту: лижні траси для перегонів, біатлонні траси, гірськолижні траси, лижні трампліни. Санні траси. 2. Споруди для ковзанярських видів спорту: льодові майданчики, льодові поля, льодові доріжки	5	
11	Тема 11 Проектування спортивних споруд 1. Проектування спортивних споруд і основні документи для будівництва. 2. Облік та звітність на спортивних спорудах. 3. Загальні принципи побудови мережі спортивних споруд в населених пунктах.	5	0,25
12	Тема 12 Санітарно-технічні вимоги 1. Дати характеристику санітарно-технічним вимогам, та нормативні положення водних видів спорту 2. Мережа спортивних споруд населених пунктів і навчально-виховних закладів.	5	0,25
13	Тема 13 Освітлення спортивних споруд 1. Дати характеристику освітленням спортивних споруд 2. Техніка безпеки, санітарний контроль на спортивних спорудах	5	0,25
Разом		28	6

8 Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Державні будівельні норми України. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди ДБН В.2.2.-13-2003 Державний комітет України з будівництва та архітектури. К., 2004.
2. Закон України про фізичну культуру і спорт (відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 14, ст.80)
3. Кисельов В.О., Лапицький В.О., Чхайло М.Б. Використання тренажерів у волейболі / Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. – 45 с.
4. Концепція Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року
5. Михайлова Н.Д. Спортивні споруди та обладнання : методичні рекомендації для студентів інституту фіз. вих. і спорту. К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2008. 76 с.

7. Платонов В. Н. Олимпийский спорт. – К. : Олимпийская литература, 1994.
8. Решетило С. Спортивно-фізкультурні споруди та обладнання: Навчальний посібник для студентів ВНЗ III-IV рівнів акредитації в галузі фізичного виховання і спорту. Львів: ЛДУФК, 2010.

Додаткові:

1. <http://stadiums.at.ua/news/2020-06-04-40398>
2. http://stadiums.at.ua/_nw/401/82672804.jpg
3. http://stadiumdb.com/stadiums/swe/stockholms_stadion
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1320-2015-%D1%80#Text>
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
6. <http://stadiums.at.ua/news/2013-11-26-15415>
7. <https://www.spalace.com.ua/history/>
8. <http://kievmonument.narod.ru/baseyndin.html>
9. <https://turizm.world/drevnyaya-olimpiya-v-grecii.html>